

GEZAMELIJKE VERKLARING VAN HET MAATSCHAPPELIJK MIDDENVELD OVER DE VOORGESTELDE RICHTLIJN INZAKE PASSENDE ZORGVULDIGHEID IN HET BEDRIJFSLEVEN OP HET GEBIED VAN DUURZAAMHEID

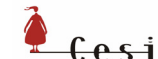
Wij, de onderstaande maatschappelijke organisaties en vakbonden uit Europa en daarbuiten verwelkomen het wetgevingsvoorstel van de Europese Commissie voor een richtlijn inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid. Wij zijn van mening dat dit een essentiële en langverwachte stap is in de realisatie van een zorgplicht voor bedrijven (due diligence), maatschappelijk verantwoord ondernemen en toegang tot de rechtspraak voor slachtoffers.

Het is nu van cruciaal belang om de aanzienlijke tekortkomingen aan te pakken die de positieve impact van de richtlijn op mensen, milieu en klimaat dreigen te ondermijnen; de positieve impact waar EU-burgers, werknemers en gemeenschappen die worden getroffen door misstanden duidelijk en publiekelijk om hebben gevraagd.

Om die reden roepen wij het Europees Parlement en de EU-lidstaten op om het voorstel te verbeteren waar het tekortschiet, en wel op een gender-sensitieve manier, voortbouwend op de positieve elementen van het voorstel. Dit is nodig om ervoor te zorgen dat de richtlijn daadwerkelijk de risico's op negatieve impacts door bedrijven op mensenrechten, het milieu en het klimaat voorkomt, en dat slachtoffers een betere toegang krijgen tot effectieve rechtsbescherming en herstel. Hieronder hebben wij onze gemeenschappelijke standpunten over welke verbeteringen nodig zijn uiteengezet:

Wij dringen er bij de Europese wetgevers op aan een effectieve en robuuste verplichting in te voeren om negatieve effecten voor de mensenrechten en het milieu te voorkomen en te beëindigen, **in de gehele waardeketen en op een risicogebaseerde en proportionele wijze**. Helaas beperkt de voorgestelde richtlijn de zorgplicht tot "gevestigde zakelijke relaties", wat niet in lijn is met de internationale normen en het risico met zich meebrengt dat bedrijven perverse prikkels krijgen om hun waardeketens te herstructureren om zo hun zorgplicht te omzeilen.

Verder moeten de definities van negatieve effecten voor de mensenrechten en voor het milieu worden verruimd zodat

deze alle gevolgen voor de mensenrechten en het milieu omvatten. De bijbehorende bijlage (Annex I) zou inclusiever moeten zijn, alle relevante internationale instrumenten moeten omvatten en regelmatig moeten worden bijgewerkt om de verdere ontwikkeling ervan mogelijk te maken.

De Europese wetgevers moeten ook de bepalingen over civiele/burgerlijke aansprakelijkheid en toegang tot de rechtspraak verbeteren. In rechtszaken, zou de bewijslast bij de onderneming moeten liggen, die moet bewijzen of zij al dan niet correct heeft gehandeld. Deze bewijslast mag niet rusten op de eiser, die slechts over beperkte middelen beschikt en weinig toegang heeft tot bewijsmateriaal. Ondernemingen moeten ook aansprakelijk blijven zelfs wanneer zij hebben getracht de naleving te controleren door middel van vrijwillige sectorinitiatieven en verificatie door derden. Ook andere bekende barrières tot de toegang tot rechtspraak die typisch zijn voor transnationale zaken moeten worden weggenomen, zoals het gebrek aan toegang van eisers tot belangrijke informatie, onredelijke tijdslimieten en belemmeringen voor collectief verhaal. Onafhankelijke non-profitorganisaties die een legitiem belang hebben bij de vertegenwoordiging van slachtoffers, moeten ook het recht krijgen om namens hen op te treden.

Een andere urgente kwestie is de totale afwezigheid van een zorgplicht voor klimaat. De Europese wetgevers moeten de klimaatcrisis aanpakken door middel van een onmiddellijke zorgplicht voor bedrijven om de risico's en effecten van klimaatverandering in hun waardeketens aan te pakken. Bedrijven moeten ook verplicht worden een effectief transitieplan te ontwikkelen en uit te voeren, in overeenstemming met de Overeenkomst van Parijs, inclusief absolute emissiereductiedoelstellingen voor de korte, middellange en lange termijn. Deze verplichtingen moeten afdwingbaar zijn door publieke toezichthouders, en via civiele/burgerlijke aansprakelijkheid.

Terwijl internationale normen voor alle ondernemingen gelden, sluit het voorstel van de Commissie ongeveer 99% van de EU-ondernemingen uit. Het Europees Parlement en de EU-lidstaten moeten **mkb's/kmo's binnen de reikwijdte van de voorgestelde richtlijn brengen.** Wij achten het ongegrond en niet te rechtvaardigen dat de financiële sector minder verplichtingen worden opgelegd en dat bedrijven in hoge risicosectoren hun zorgplichtproces alleen tot de ernstigste schade kunnen beperken. **In overeenstemming met de risicogebaseerde aanpak pleiten wij ervoor dat alle ondernemingen onder deze wet vallen.**

Voorts moet de voorgestelde richtlijn het perspectief van de belanghebbenden de rol en het gewicht toekennen die het verdient, en moet zij betekenisvolle dialoog met de belanghebbenden verplicht stellen in alle fasen van het due diligence proces. **De zorgplicht moet worden aangescherpt om betekenisvolle en continue dialoog te bewerkstelligen, met inbegrip van verplicht proactief overleg met werknemers, vakbonden, leden van de lokale gemeenschap**

en andere relevante of getroffen belanghebbenden. Bij deze dialoogmoet rekening gehouden worden met de barrières waarmee specifieke kwetsbare groepen worden geconfronteerd. In het licht daarvan is het ontbreken van een gender- en intersectionaliteitsperspectief in het gehele voorstel een ander belangrijk punt van zorg dat wij delen.

In dit verband is ook **het ontbreken van specifieke verwijzingen naar mensenrechten- en milieuverdedigers een ernstige tekortkoming.** Het voorstel biedt geen bescherming aan mensenrechten- en milieuverdedigers wereldwijd, en stelt alleen voor om in de EU gevestigde werknemers te beschermen tegen het risico van vergeldingsmaatregelen. De bescherming van mensen en gemeenschappen tegen vergeldingsmaatregelen en negatieve effecten moet worden versterkt. De rechten van inheemse volkeren op zelfbeschikking, en op vrijwillige, voorafgaande en geïnformeerde toestemming moeten ook uitdrukkelijk in de richtlijn worden opgenomen en erkend.

In alle gevallen waarin het noodzakelijk is een zakelijke relatie of activiteit te beëindigen, **moet de richtlijn een verantwoorde terugtrekking voorschrijven** door te verduidelijken dat bedrijven verantwoordelijk blijven voor niet-geremedieerde effecten en voor het aanpakken van nieuwe en bijkomende effecten die voortvloeien uit de terugtrekking.

Essentiële vereisten inzake transparantie en openbaarmaking van de waardeketen ontbreken ook in het voorstel. **Wij geloven dat de richtlijn bedrijven moet verplichten hun waardeketens en zakelijke relaties in kaart te brengen en de relevante informatie te publiceren.**

Het is zorgwekkend dat de voorgestelde richtlijn veel gewicht toekent aan gedragscodes, contractuele garanties (clausules), verificatie door derden (audits) en vrijwillige sectorinitiatieven, die onvoldoende zijn gebleken om schendingen van de mensenrechten en milieuschade op te sporen en aan te pakken. **Dergelijke middelen kunnen niet worden beschouwd als bewijs dat bedrijven zich bezighouden met doeltreffende en zinvolle due diligence vereisten.** Het is ook duidelijk dat de eigen aankooppraktijken van ondernemingen ernstige negatieve risico's en gevolgen voor de mensenrechten en het milieu met zich meebrengen; **daarom moet van ondernemingen uitdrukkelijk worden geëist dat zij de risico's en negatieve effecten van hun eigen aankooppraktijken aanpakken.**

Ten slotte moet het voorstel **meer duidelijkheid verschaffen over de zorgplicht van bestuurders en hun verantwoordelijkheid om toezicht te houden op het due diligence proces, met inbegrip van transitieplannen en duurzaamheidsdoelstellingen.** Raden van bestuur van ondernemingen moeten een duidelijke verplichting krijgen om duurzaamheidsrisico's en -effecten op mens en milieu in de bedrijfsstrategie te integreren, terwijl de variabele beloning van bestuurders moet worden versterkt en rechtstreeks moet

worden gekoppeld aan de duurzaamheidsprestaties van ondernemingen, met name op klimaatgebied.

Wij stellen de bovenstaande wijzigingen voor om ervoor te zorgen dat de Europese Unie geen wettelijk mandaat geeft voor een louter tick-the-box oefening en een falend systeem consolideert dat voortdurende systematische schade door bedrijven aan mens, milieu en het klimaat mogelijk maakt. Het is nu van cruciaal belang dat de Europese wetgevers de richtlijn verbeteren in overeenstemming met deze aanbevelingen.

De Europese wetgevers moeten deze aanpassingen dringend doorvoeren. We kunnen het ons niet veroorloven om tot het einde van het decennium te wachten tot deze voorstellen werkelijkheid worden, gezien de voortdurende schade op het gebied van mensenrechten, milieu en klimaat wereldwijd.

Lijst van ondertekende organisaties

Internationaal netwerk

ActionAid
 Action on Smoking and Health
 Amnesty International
 Anti-Slavery International
 Asia Floor Wage Alliance (AFWA)
 Business & Human Rights Resource Centre (BHRR)
 CARE International
 CIDSE
 Clean Clothes Campaign
 ClientEarth
 Economy for the Common Good
 Projet Accompagnement Québec-Guatemala (PAQG)
 Fair Finance International
 Fairtrade International
 Fair Trade Advocacy Office
 Front Line Defenders
 Global Witness
 Human Rights Watch
 International Corporate Accountability Roundtable (ICAR)
 International Dalit Solidarity Network
 International Federation for Human Rights (FIDH)
 INSPIR (International Network on Social Protection Rights)
 International Service for Human Rights
 OMCT – World Organisation Against Torture
 Open Society Foundations
 Our Food. Our Future
 Oxfam
 Peace Brigades International (PBI)
 PICUM – Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants
 Protection International
 Publish What You Pay
 Rainforest Alliance
 Solidaridad
 SOMO (Centre for Research on Multinational Enterprises)
 Transport & Environment
 United Evangelical Mission
 We Effect

WeWorld
Women's International League for Peace and Freedom
WWF

Regionaal netwerk

Advocates for Community Alternatives
African Resources Watch (AFREWATCH)
Avocats Sans Frontières (ASF)
Climate Action Network (CAN) Europe
Coordinadora Latinoamericana y del Caribe de Pequeños/
as Productores/as y Trabajadores/as de Comercio Justo
(CLAC)
Environmental Justice Foundation (EJF)
EU-LAT Network
European Center for Constitutional Human Rights (ECCHR)
European Coalition for Corporate Justice (ECCJ)
European Environmental Bureau
European Federation of Public services Unions (EPSU)
European Trade Union Confederation
Friends of the Earth Europe
International Network for Human Economy Asia
INSPIR Asia
Red europea de Comités Oscar Romero
ShareAction
World Fair Trade Organization - Europe

Nationale netwerken en organisaties

11.11.11 - Belgium
Acción Ecológica - Ecuador
ActionAid France - France
ACV-CSC - Belgium
Alboan Fundazioa - Spain
Al Haq - Palestine
ALSEAN - Burma
AK EUROPA - Austria
Akota Garment Workers Federation - Bangladesh
Amis de la Terre France (Friends of the Earth France) -
France
Amnesty International Polska - Poland
Arisa - Netherlands
Asociația Mai bine - Romania
Asociación por la Paz y los Derechos Humanos Taula per
Mèxic - Spain
Asociación Pro Derechos Humanos de España (APDHE)
- Spain
Association for Human Rights and Civic Participation
PaRiter - Croatia
Association for Sustainable Development INKINGI - Uganda
Association marocaine des droits humains (AMDH) -
Morocco
Association of Rural Education and Development Service
(AREDS) - India
Bangladesh Center for Workers Solidarity - Bangladesh
Bangladesh Garment and Industrial Workers Federation
(BGIWF) - Bangladesh
Bangladesh Independent Garment Workers Union -
Bangladesh
Bangladesh Revolutionary Garment Workers Federation -
Bangladesh

Belgian Alliance for a Smoke-Free Society - Belgium
Broederlijk Delen - Belgium
Brot für die Welt - Germany
Cambodian Alliance of Trade Unions (CATU) - Cambodia
Campagna Abiti Puliti - Italy
Canadian Network on Corporate Accountability (CNCA) -
Canada
Catholic Agency for Overseas Development (CAFOD) - UK
CCFD-Terre Solidaire - France
Center for Alliance of Labor and Human Rights (Central)
- Cambodia
Center for Education, Counselling and Research (CESI) -
Croatia
Centre for Labour Rights - Albania
Center for the Politics of Emancipation - Serbia
Centre d'Aide Juridico-Judiciaire CAJJ - Democratic
Republic of the Congo
Centre for Peace Studies (CMS) - Croatia
Centre for Research on Multinational Corporations (SOMO)
- Netherlands
Centre National de Coopération au développement (CNCD-
11.11.11) - Belgium
Centro de Políticas Públicas y Derechos Humanos - Peru
EQUIDAD - Peru
China Labour Bulletin (CLB) - China
Christliche Initiative Romero e.V. (CIR) - Germany
Civil Rights Defenders - Sweden
Coalition of Cambodian Apparel Workers' Democratic Union
- Cambodia
Collectif Ethique sur l'étiquette - France
Conectas Direitos Humanos - Brazil
Coordinadora Estatal de Comercio Justo (Fair Trade Spanish
Platform) - Spain
CorA Netzwerk für Unternehmensverantwortung - Germany
Corporate Justice Coalition - UK
Covenants Watch - Taiwan
Cambodian Labour Confederation (CLC) - Cambodia
De Transformisten - Belgium
Entraide et Fraternité - Belgium
Entrepueblos, Entrepobles, Entrepobos, Herriarte - Spain
Estonian Green Movement - Friends of the Earth Estonia -
Estonia
Equo Garantito - Assemblea Generale Italiana del
Commercio Equo e Solidale - Italy
Facing Finance - Germany
Fair - Italy
Fair Action - Sweden
Fairtrade Sweden - Sweden
Fastenaktion / Swiss Catholic Lenten Fund - Switzerland
FEDINA - India
FEMNET - Germany
Finnish League for Human Rights - Finland
Finnish Development NGOs FINGO - Finland
Finnwatch - Finland
FOCSIV - Italy
Focus Association for Sustainable Development - Slovenia
Forests of the World - Denmark
FOS - Belgium
Frank Bold - Czech Republic

Fundación Libera - Chile
 Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę - Poland
 Fundacja Frank Bold - Poland
 Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie - Poland
 Fundacja La Strada - Poland
 Gender Alliance for Development Centre - Albania
 Germanwatch - Germany
 GLOBAL 2000 - Friends of the Earth Austria - Austria
 Gonoshasthaya Kendra (GK) - Bangladesh
 Green Liberty - Latvia
 HEKS - Switzerland
 Home Based Women Workers Federation - Pakistan
 HRM "Bir Duino-Kyrgyzstan" - Kyrgyzstan
 Human Rights International Corner - Italy
 Human Rights in China (HRIC) - China
 IUCN National Committee of the Netherlands - Netherlands
 Impresa2030. Diamoci una regolata - Italy
 Independent Trade Union of workers of Croatia (Nezavisni sindikat radnika Hrvatske, NSRH) - Croatia
 Initiative Lieferkettengesetz - Germany
 Initiative pour un devoir de vigilance - Luxembourg
 INKOTA-netzwerk - Germany
 Institute for Mission, Ecumenism and Global Responsibility (MÖWe) Protestant Church of Westphalia - Germany
 Internationale Liga für Menschenrechte - Germany
 Irish Coalition for Business and Human Rights - Ireland
 Justiça Global - Brazil
 Justice et Paix - Belgium
 Kalikasan People's Network for the Environment (Kalikasan PNE) - Philippines
 Karnataka Garment Workers Union (KOOGU) - India
 Labour Behind the Label - UK
 Labour Action - Denmark
 Les Amis de la Terre - Belgium
 Ligue Burundaise des droits de l'homme Iteka - Burundi
 Ligue des droits de l'Homme (LDH) - France
 MADPET - Malaysians Against Death Penalty and Torture - Malaysia
 Magyar Természetvédők Szövetsége - Friends of the Earth Hungary - Hungary
 Mani Tese - Italy
 Manos Unidas - Spain
 Manushya Foundation - Thailand
 Maquila Solidarity Network - Canada
 National Garment Workers Federation - Bangladesh
 MISEREOR - Germany
 MVO Platform - Netherlands
 National Garment Workers Federation (NGWF) - Bangladesh
 National Trade Union Federation - Pakistan
 Naturefriends - Greece
 NaZemi - Czechia
 NeSoVe - Austria
 NOAH Friends of the Earth Denmark - Denmark
 Notre Affaire à Tous - Belgium
 Novi sindikat (New Trade Union) - Croatia
 Observatorio Ciudadano - Chile
 OKUP - Bangladesh
 Organisation Marocaine Des Droits Humains (OMDH) - Morocco
 People in Need - Czech Republic
 Plataforma por Empresas Responsables (PER) - Spain
 Polskie Stowarzyszenie Sprawiedliwego Handlu - Poland
 Polski Instytut Praw Człowieka i Biznesu - Poland
 PowerShift e.V. - Germany
 Pro Ethical Trade - Finland
 Public Eye - Switzerland
 Quê Me: Vietnam Committee on Human Rights - Vietnam
 Regional Industrial Trade Union (Regionalni industrijski sindikat, RIS) - Croatia
 Red de Entidades para el Desarrollo Solidario (REDES) - Spain
 Regional Watch for Human Rights (RWHR) - Liberia
 Regroupement pour la Responsabilité Sociale des Entreprises - Canada
 Resource Matters - Belgium
 Rights and Accountability in Development (RAID) - UK
 Schone Kleren Campagne - Netherlands
 Setem - Spain
 Sherpa - France
 Society of Women in Action for Total Empowerment (SWATE) - India
 Solidair met Guatemala - Belgium
 Solsoc - Belgium
 Südwind - Austria
 Swedish Society for Nature Conservation (SSNC) - Sweden
 Swedwatch - Sweden
 Swiss Coalition for Corporate Justice (SCCJ) - Switzerland
 SWISSAID - Switzerland
 Syrian Center for Media and Freedom of expression (SCM) - Syria
 Temiz Giysi Kampanyası - Turkey
 Terre des Hommes Schweiz - Switzerland
 Tudatos Vásárlók Egyesülete - Hungary
 Turkmen.News - Turkmenistan
 The All Indonesia Trade Union Confederation (AITU-KSBSI) - Indonesia
 The KIOS Foundation - Finland
 Trócaire - Ireland
 Umanotera, The Slovenian Foundation for Sustainable Development - Slovenia
 Unión Sindical de Trabajadores de Guatemala - UNSITRAGUA - Guatemala
 vzbv - Verbraucherzentrale Bundesverband - Germany
 ver.di, vereinte Dienstleistungsgewerkschaft - Germany
 Viva Salud - Belgium
 Vredesactie - Belgium
 WH4C - Workers Hub For Change - Malaysia
 We Social Movements (WSM) - Belgium
 Workers Rights Watch - Kenya
 World Economy, Ecology and Development (WEED) - Germany
 Yokohama Action Research - Japan
 Zentrum für Mission und Ökumene - Nordkirche weltweit - Germany